

Θέμα 18ο: Σάββατο 1 / Κυριακή 2 Μαρτίου 2025

ΤΡΙΩΔΙΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Βρισκόμαστε στο τέλος του 3ου αιώνα μ.Χ.. Στον θρόνο της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας βρίσκονται οι φανατικοί ειδωλολάτρες Μαξιμιανός και Διοκλητιανός. Σαν αντιπρόσωποι των ψεύτικων θεών βλέπουν τους πιστούς τους μέρα με τη μέρα να λιγοστεύουν, κι ανησυχούν. Εξαπολύουν, λοιπόν, φοβερούς διωγμούς... Προσπαθούν απεγνωσμένα να κρατήσουν ψηλά το κύρος των ψεύτικων θεών τους. Διοργανώνουν προς τιμήν τους μεγάλες γιορτές. Γιορτές στις οποίες κυριαρχεί κάθε είδους ακολασία: φαγοπότια, γλέντια, ύβρεις, βωμολοχίες και κάθε ανηθικότητα. Γιορτές στις οποίες κυριαρχεί ο σατανάς...

Μία από αυτές είναι και η γιορτή του θεού Κρόνου. Κάθε χρόνο στα στρατιωτικά τάγματα υπήρχε η συνήθεια να τελείται η μεγάλη αυτή γιορτή, η οποία ξεχώριζε σε λαμπρότητα και επισημότητα από τις άλλες. Τριάντα μέρες νωρίτερα διαλεγόταν ένας στρατιώτης ο οποίος θα έπαιζε τον ρόλο του Κρόνου. Ο στρατιώτης αυτός ντυνόταν με βασιλικά ενδύματα και εμφανιζόταν με τη μορφή του ίδιου του Κρόνου. Για 30 ημέρες του δινόταν η ελευθερία και η εξουσία να κάνει ό,τι θέλει. Είχε στις διαταγές του πλήθος στρατιωτών και σαν να ήταν ο ίδιος ο αυτοκράτορας μπορούσε να διασκεδάσει με όποιον τρόπο ήθελε. Όταν όμως συμπληρώνονταν οι 30 μέρες και έφτανε η μέρα του Κρόνου, έπρεπε να φονευθεί με μαχαίρι και να προσφέρει τον εαυτό του θυσία στα σιχαμερά είδωλα.

Κάποια χρονιά ο κλήρος έπεσε στο νεαρό Δάσιο για να παίξει τον ασεβή αυτό ρόλο της γιορτής και διατάχθηκε από τους ανωτέρους του να ετοιμαστεί. Αλλά ο Δάσιος δεν ήταν σαν τους άλλους συστρατιώτες του. Ο Δάσιος ήταν πιστός Χριστιανός κι ήξερε ότι πίσω από τη λατρεία των ειδώλων κρύβονταν οι δαίμονες.

Μόλις, λοιπόν, έμαθε την εκλογή του σκέφτηκε: «Αν αφιερώσω τον εαυτό μου στην υπηρεσία των δαιμόνων τις 30 αυτές μέρες της ασεβούς γιορτής, θα χάσω με τον πιο άθλιο τρόπο τη ζωή μου και το κυριότερο: θα χάσω και την ψυχή μου!... Προτιμώ χίλιες φορές να υπομείνω για το όνομα του Κυρίου Ιησού Χριστού βασανιστήρια, τιμωρίες και θάνατο ακόμη, για να κληρονομήσω έπειτα την αιώνια ζωή μαζί με όλους τους Αγίους».

Ξημέρωσε η επίσημη μέρα. Ένα στρατιωτικό απόσπασμα πήγε να παραλάβει τον Δάσιο για να αρχίσει η τέλεση της γιορτής. Ο Δάσιος όμως αποκρίθηκε με θάρρος προς τους στρατιώτες που τον εξανάγκαζαν να τους ακολουθήσει:

–Επειδή με εκβιάζετε να πάρω μέρος στη σιχαμερή αυτή γιορτή, σας το λέω ότι προτιμώ να γίνω με τη θέλησή μου θυσία στον Χριστό, παρά να θυσιάσω τον εαυτό μου στον Κρόνο, τον ψεύτικο θεό σας.

Όταν άκουσαν αυτά, αμέσως τον έκλεισαν σε μία σκοτεινή φυλακή και την επόμενη μέρα τον οδήγησαν στο πραιτώριο για να δικαστεί.

Μόλις τον αντίκρισε ο δικαστής, τον ρώτησε:

– Ποιος είναι ο βαθμός σου και πώς λέγεσαι;

Ο Δάσιος με παρρησία και ελευθερία απάντησε:

– Έχω τον βαθμό του στρατιώτη. Το εξαιρετο όνομά μου είναι Χριστιανός! Αυτό όμως που μου έδωσαν οι γονείς μου είναι Δάσιος.

Ο δικαστής έκανε πως δεν άκουσε και του είπε:

– Προσευχήσου στα αγάλματα των αφεντών αυτοκρατόρων μας οι οποίοι μας δωρίζουν τα μέσα διατροφής και κάθε μέρα φροντίζουν για κάθε άνεσή μας.

– Σου το είπα ήδη και σου το ξαναλέω ότι είμαι Χριστιανός και δεν υπηρετώ κανέναν επίγειο βασιλιά αλλά μόνο τον Ουράνιο Βασιλιά και πλουτίζω με τη δική Του φιλανθρωπία.

– Ικέτεψε, Δάσιε, τα ιερά αγάλματα των βασιλιάδων μας τους οποίους ακόμη και τα βάρβαρα έθνη σέβονται και υπηρετούν.

– Εγώ ομολογώ ότι είμαι Χριστιανός, όπως ομολόγησα πολλές φορές και δεν υπακούω σε κανένα άλλον παρά μόνο στον Πατέρα, στον Υιό και στο Άγιο Πνεύμα!

Ο δικαστής είχε πια εξοργιστεί:

– Ξεχνάς, Δάσιε, ότι κάθε άνθρωπος είναι κάτω από τη βασιλική διαταγή και τους νόμους; Σου δίνω διορία να το σκεφτείς καλά... Αν δεν συμμορφωθείς, θα τιμωρηθείς αυστηρά.

– Τι μου χρειάζεται η διορία; Ήδη σού φανέρωσα τη θέλησή μου και την απόφασή μου λέγοντας ότι είμαι Χριστιανός, απάντησε ο Δάσιος και στρέφοντας το κεφάλι του έφτυσε στα πρόσωπα των αγαλμάτων των αυτοκρατόρων.

Ο δικαστής έξαλλος διέταξε να τον κλείσουν ξανά στη φυλακή. Τα βασανιστήρια που ακολούθησαν ήταν φοβερά. Ο μάρτυρας ειρηνικός τα υπέμεινε αγόγγυστα.

Στο τέλος ένα απόσπασμα τον οδήγησε στον βωμό των ειδώλων όπου τον περίμενε η τελευταία δοκιμασία: Κάποιος μπροστά του κρατούσε θυμιατήρι και οι υπόλοιποι τον ανάγκαζαν να προσφέρει θυσία στους ακάθαρτους δαίμονες. Αν αρνιόταν ξανά ο δήμιος, περίμενε δίπλα έτοιμος να δώσει το τελειωτικό χτύπημα.

Τότε ο Δάσιος άρπαξε το θυμιατήρι στα χέρια του, σκόρπισε τα θυμιάματα και έριξε στη γη τα ψεύτικα είδωλα ενώ όπλισε το μέτωπό του με τη σφραγίδα του τιμίου Σταυρού. Οι ειδωλολάτρες είχαν καταντροπιαστεί. Όρμησαν σαν μανιασμένοι πάνω του.

Σε λίγη ώρα το ξίφος του δημίου χώριζε την τίμια ψυχή του από το πληγωμένο του σώμα και την άφηνε να πετάξει ελεύθερη πια κοντά στον θρόνο του Κυρίου του.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Ποιον πειρασμό δέχθηκε ο άγιος μάρτυρας Δάσιος; (...)

Να συμμετάσχει σε άνομη διασκέδαση-ψυχαγωγία: Να «απολαύσει» ό,τι άνομο και αμαρτωλό ήθελε και τέλος να γίνει θυσία σ' ένα είδωλο.

2. Εμείς δεν ζούμε σε ειδωλολατρική χώρα ούτε αντιμετωπίζουμε διωγμούς όπως τότε. Συχνά όμως αντιμετωπίζουμε προκλήσεις και πειρασμούς. Ιδιαίτερα αυτήν την περίοδο του Τριωδίου, από τι κινδυνεύουμε να επηρεαστούμε αρνητικά; (...)

Από τις καρναβαλικές εκδηλώσεις και τις αποκριάτικες γιορτές. Δυστυχώς πολλοί άνθρωποι που έχουν παρεξηγήσει το αληθινό νόημα του Τριωδίου και το θεωρούν περίοδο ξεφαντώματος και γλεντιού, συμμετέχουν σε αυτές τις διασκεδάσεις με ό,τι αυτό συνεπάγεται: από αισχροτήτες κάθε είδους μέχρι διακωμώδηση των ιερών και αγίων προσώπων και πραγμάτων. Ακόμη αυτή την περίοδο διοργανώνονται αποκριάτικες γιορτές, στις οποίες αναγκάζονται έμμεσα τα παιδιά (κάτω από πιέσεις και ειρωνείες άλλων) να μεταμφιέζονται και να κρύβονται έτσι πίσω από τις μάσκες για να κάνουν ελεύθερα ό,τι θέλουν!

3. Από πού προέρχονται αυτές οι εκδηλώσεις; Έχουν σχέση με την παράδοσή μας; (...)

Όλα αυτά δεν είναι τίποτε άλλο από κατάλοιπα ή αναβιώσεις ειδωλολατρικών εθίμων και γιορτών της αρχαιότητας. Τότε, την εποχή του Φεβρουαρίου – Μαρτίου, οι ειδωλολάτρες διοργάνωναν τις αισχρές τελετές Βάκχια, Διονύσια και Ανθεστήρια. Μέθη, ανηθικότητα επικρατούσε. Αυτών ακριβώς των γιορτών κατάλοιπα ή αναβιώσεις αποτελούν οι σημερινές εκδηλώσεις. Είναι φοβερό! Μας γυρίζουν 2.000 χρόνια πίσω όλα αυτά. Στην ειδωλολατρία και πάλι. Στην πλάνη. Στο σκοτάδι. Και πίσω από όλα αυτά στην ουσία κρύβεται ο παμπόνηρος διάβολος ο οποίος γνωρίζει την ωφέλεια που πρόκειται να αποκομίσουμε οι πιστοί αυτήν την αγία περίοδο του Τριωδίου, και εφευρίσκει όλες αυτές τις αμαρτωλές δραστηριότητες, για να ματαιώσει το έργο του αγιασμού και της σωτηρίας μας.

4. Εσείς παιδιά, γνωρίζετε τι είναι στην πραγματικότητα το Τριώδιο; (...)

Τρία πράγματα: α. Ένα Βιβλίο β. Μια χρονική περίοδος γ. Τρόπος ζωής

α. Ένα εκκλησιαστικό βιβλίο. Θεοφόροι Πατέρες της Εκκλησίας μας συνέταξαν ύμνους, προσευχές, ιερές Ακολουθίες με κόπο και ασύγκριτη τέχνη και τα συγκέντρωσαν σ' αυτό το βιβλίο, που δεσπόζει στο Αναλόγιο των Ιερών Ναών από την Κυριακή του Τελώνη και Φαρισαίου. Το βιβλίο αυτό θα κλείσει το Μέγα Σάββατο. Ονομάζεται «Τριώδιο» επειδή τα σύνολα των τροπαρίων για τις καθημερινές μέρες αυτών των βδομάδων, αποτελούνται συνήθως από τρεις μικρές ομάδες, τρεις Ωδές, όπως λέγονται.

β. Μια χρονική περίοδος. Μια ιερή περίοδος του εκκλησιαστικού έτους, πού περιλαμβάνει 10 εβδομάδες. Χωρίζεται σε 3 μέρη: Τρεις πρώτες εβδομάδες του Τριωδίου - έξι εβδομάδες της Μ. Τεσσαρακοστής με αρχή την Καθαρή εβδομάδα - και τη μοναδική στο χρόνο Μ. Εβδομάδα. 10 εβδομάδες η Εκκλησία μάς ετοιμάζει για να γιορτάσουμε το Πάσχα!

γ. Τρόπος ζωής. Η Εκκλησία την περίοδο αυτή μας προτείνει έναν διαφορετικό τρόπο ζωής. Μας καλεί σε βαθύτερη μετάνοια και σε εντατικότερο πνευματικό αγώνα. Μας προτρέπει να κάνουμε πιο βαθιά και αληθινή τη σχέση μας με τον Θεό.

5. Ποια πρέπει να είναι λοιπόν η στάση μας απέναντι στις προκλήσεις του κόσμου; (...)

Οι πιστοί χριστιανοί δεν επιτρέπεται να συμμετέχουμε στις αμαρτωλές εκδηλώσεις που περιγράψαμε προηγουμένως. Άλλωστε κατά την ώρα της Βαπτίσεώς μας με τα χείλη του αναδόχου μας ομολογήσαμε: «αποτάσσομαι τῷ σατανᾶ και πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ... και πάση τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ...». Το θέμα είναι σοβαρό. Διότι πολλοί νομίζουν ότι μπορούν να τα συνδυάσουν και τα δύο. Και στην Εκκλησία να πηγαίνουν και στους χορούς και στα καρναβάλια να μετέχουν. Κάτι τέτοιο όμως είναι απαράδεκτο. Δεν μπορεί κανείς να είναι δούλος σε δύο αφεντικά. Δεν είναι δυνατόν να τα έχει καλά και με τον Χριστό και με το διάβολο. Ο άνθρωπος σ' αυτήν την περίπτωση, λέει ο Άγιος Ιωάννης της Κλίμακος, είναι σαν να προσπαθεί να διώξει τον σκύλο της αμαρτίας πετώντας του ψωμιά. Φαινομενικά τον διώχνει, στην πραγματικότητα όμως τον φωνάζει κοντά του!

Φυσικά αρνούμενος κανείς να μετέχει σ' αυτές τις εκδηλώσεις θα αντιμετωπίσει ίσως υπονοούμενα, δυσκολίες, ειρωνείες από συγγενείς και φίλους του. Όμως εδώ είναι ο αγώνας μας. Εδώ θα δείξουμε την αγάπη μας στον Χριστό. Όπως και ο άγιος μάρτυρας Δάσιος να μένουμε σταθεροί στις αρχές μας. Όχι μόνο εμείς να απέχουμε, αλλά να διαφωτίσουμε κι άλλους (συμμαθητές, φίλους, συγγενείς...).

Η Αγία Πενθέκτη (691 μ.Χ.) Οικουμενική Σύνοδος στον 62ο (ξβ') Κανόνα της καταδικάζει «τους χορούς και τις τελετές που γίνονται από άνδρες ή γυναίκες κατά μια παλιά, ξένη προς τη χριστιανική ζωή συνήθεια, στο όνομα των ψευδοθεών των Ελλήνων» και ορίζει «να μη ντύνεται κανείς άνδρας με γυναικεία ενδυμασία ή γυναίκα με ανδρική, και ακόμη να μη βάζει κανείς προσωπίδες κωμικές ή αισχρές ή τραγικές (πένθιμες)». Ο λόγος της Συνόδου είναι σαφής: Όλα αυτά είναι εκτροπές και παραβάσεις του θείου Θελήματος!

6. Μα, θα πείτε, έχουμε κι εμείς ανάγκη να ξεκουραστούμε λίγο, να ψυχαγωγηθούμε. Πώς; (...)

Υπάρχει και η καθαρή ψυχαγωγία. Τι εννοούμε μ' αυτό;

- Καλή συντροφιά και επικοινωνία με συγγενείς, φίλους
- Εκδρομές με καλή παρέα
- Αθλητισμός και παιχνίδια
- Καλή μουσική και δημιουργικές δραστηριότητες (χόμπι)
- Επικοινωνία με τον Θεό (προσευχή, μελέτη του λόγου Του, κ.ά.) Θα μπορούσαμε να πούμε πως η ανώτατη ψυχαγωγία είναι η συμμετοχή μας στη Θεία Λειτουργία,

γιατί εκείνη την ώρα μεταφερόμαστε στον υπέροχο κόσμο του ουρανού. Η ψυχή μας ανανεώνεται, ξεκουράζεται αληθινά. Παίρνει οξυγόνο για όλη την εβδομάδα.

Η περίοδος του Τριωδίου δεν είναι περίοδος χορών και διασκεδάσεων, αλλά αγιασμού και εντονότερου πνευματικού αγώνα. Με αγώνα λοιπόν αγιασμού, με κατάνυξη και ευσέβεια οφείλουμε να τη διέλθουμε, όπως ακριβώς μας καθοδηγεί και προσταζει η παράδοσή μας, η διδασκαλία των αγίων Πατέρων μας.

ΣΥΝΘΗΜΑ: Τριώδιο χριστιανικό, όπως το θέλει ο Θεός!